

**De Raad van de Vlaamse Gemeenschapcommissie (RVG)
en
Le Parlement francophone bruxellois (PFB)**

treden samen in dialoog over cultuur

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

VGC: mevrouw Annemie Maes (voorzitter), mevrouw Carla Dejonghe, de heer René Coppens, mevrouw Bianca De Baets en de heer Jef Van Damme

PFB: de heer Vincent Lurquin (voorzitter), de heer Hamza Fassi-Fihri, mevrouw Françoise Dupuis, de heer Mohamed Azzouzi, mevrouw Danièle Caron, mevrouw Michèle Carthé, mevrouw Nadia El Yousfi, de heer Jamal Ikazban, de heer Jacques Morel, de heer Ahmed Mouhssin, mevrouw Martine Payfa en mevrouw Magali Plovie

Dames en heren,

Op donderdag 6 februari 2014 organiseerden de commissie voor Cultuur van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en van het Parlement francophone bruxellois een informele vergadering om van gedachten te wisselen over de aanbevelingen van beide commissies op het vlak van cultuur.

M. Hamza Fassi-Fihri, président du Parlement francophone bruxellois, accueille les participants et se réjouit du symbole porté par cette rencontre informelle qui réunit parlementaires bruxellois francophones et néerlandophones afin de discuter autour de la Culture.

La Culture peut à la fois souder deux populations mais aussi les séparer. Le président du parlement insiste sur le fait que la volonté des parlementaires présents est de faire de la Culture un vecteur de connaissance mutuel et de partage des différences afin de forger une identité bruxelloise qui sera multiple, assumée et apaisée.

M. Fassi-Fihri remercie les membres du Bureau, Vincent Lurquin, le président de la commission Culture du Parlement francophone bruxellois, ainsi que ses prédécesseurs à la présidence qui ont rendu cette rencontre informelle possible. Il remercie également les membres présents du Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Le président du parlement espère que cette réunion aura pour effet de dégager des synergies, des convergences et des priorités communes qui pourront être mises en œuvre lors de la prochaine législature.

Il souligne à cet égard les relations qui existent entre les acteurs de terrain et la société civile ainsi que le travail que ceux-ci ont déjà réalisé dans le secteur de la Culture.

M. Fassi-Fihri espère qu'une institutionnalisation du dialogue culturel pourra être instaurée et que les parlements garderont un rôle actif dans celle-ci. Il salue également le travail accompli par le ministre Madrane qui a été, tout au long de celui-ci, à l'écoute du travail parlementaire.

Mevrouw Carla Dejonghe, voorzitter van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, is blij met een gemeenschappelijke commissie cultuur. In 2010 werd hiertoe de aanzet gegeven door toenmalig PFB-voorzitter Julie de Grootte en zichzelf.

Ze maakt van de gelegenheid gebruik om de voorzitters van de respectieve commissies te bedanken, alsook PFB-voorzitter Hamza Fassi-Fihri en zijn voorgangster, mevrouw Julie de Grootte.

Ze schetst de voorgeschiedenis. Voordien bestond er reeds een nauwe samenwerking tussen de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het Parlement francophone bruxellois voor de gezamenlijke scholierenparlementen. Leerlingen uit Franstalige Brusselse scholen kwamen in de banken van het parlement terecht samen met leerlingen uit het Nederlandstalig Brussels onderwijs.

Een goede aanleiding om de bestaande samenwerking verder uit te bouwen, bleek het Cultuurplan voor Brussel, opgesteld door het Brussels Kunstenoverleg / Réseau des Arts de Bruxelles in 2009. Brussel beschikt wel over een enorm divers en uitzonderlijk groot

cultureel aanbod, maar in de praktijk wordt de sector toch geconfronteerd met problemen eigen aan de complexe institutionele Brusselse situatie. Het potentieel van deze sector voor Brussel, niet enkel op artistiek en cultureel vlak, maar zeker ook op economisch vlak, wordt daardoor onvoldoende benut. In het Cultuurplan voor Brussel draagt de sector zelf mogelijke oplossingen aan om de situatie te verbeteren.

Na enkele vergaderingen en overlegmomenten werden de commissieleden van de beide commissies samengebracht voor een gesprek met de Brusselse cultuursector. Het was voor het eerst dat parlementsleden van de beide taalgroepen samen vergaderden over een gemeenschapsmaterie.

De geesten zijn intussen verder gerijpt. Beide commissies werkten in hun respectieve assemblees inhoudelijk verder rond de aanbevelingen van het Cultuurplan voor Brussel. In december 2010 werd in de Raad een eerste discussienota besproken rond dit onderwerp. Twee maanden later, in februari 2011, volgde een tweede. De RVG-cultuurcommissie legde in de periode daarna terreinbezoeken af. Commissievoorzitter, Annemie Maes, zal daar zodadelijk meer over vertellen. Elke cultuurcommissie ging afzonderlijk gedeeltelijk dezelfde projecten bekijken.

Al dat voorbereidend werk, op niveau van de beide commissies, heeft er ook toe geleid dat een aantal van de voorstellen die aangereikt werden door het Brussels Kunstenoverleg, hun weg hebben gevonden naar het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Dit is het strategische plan voor de Brusselse toekomst, uitgewerkt door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

Als de commissies vandaag opnieuw samenkomen, is dat omdat er al een weg is afgelegd. Maar er ligt nog veel werk voor de boeg. Dat is duidelijk. Coördinatie, samenwerking, uitwisseling, dat zijn de codewoorden. Op dat vlak valt nog bijzonder veel winst te boeken voor de Brusselse cultuurinstellingen en actoren uit de artistieke sector.

Maar laat het meteen duidelijk zijn; de methode die ontwikkeld zal worden om tot een vitaal Brussels cultuur- en kunstleven te komen, mag de beide gemeenschappen, zowel de Vlaamse als de Franse niet van hun verantwoordelijkheid ontslaan ten opzichte van het gewest. Brussel blijft het beste internationale podium dat dit land te bieden heeft en in die zin moet het ook een blijvend een forum bieden voor initiatieven, zowel uit Brussel zelf als uit de beide landsdelen.

M. Vincent Lurquin, président de la commission de la Culture du Parlement francophone bruxellois, remercie les parlementaires présents et salue l'initiative qui consiste au dialogue de parlementaires néerlandophones et francophones de Bruxelles. Il espère que cette réunion servira à l'élaboration d'une définition de l'identité culturelle bruxelloise.

Pour M. Lurquin, les deux commissions ont une méthodologie et des objectifs communs ; la méthodologie consiste à partir des constats définis par le terrain, notamment par le Réseau des Arts.

Chaque commission a en effet pu entendre de nombreux acteurs culturels bruxellois, qu'ils soient francophones ou néerlandophones, présenter leur Plan culturel pour Bruxelles.

Ce Plan a été la base de réflexion des Assises de la territorialité, des auditions qui ont eu lieu au sein de la commission Culture du Parlement francophone bruxellois ainsi que du Plan culturel présenté par le ministre Madrane à la fin de l'année 2013.

Le président de la commission insiste sur le fait qu'un Plan culturel doit être construit avec les différents acteurs de terrain. Il rappelle également les différentes visites que la commission a effectuées dans le cadre des auditions culturelles, notamment au Théâtre de la Monnaie, au Théâtre des Martyrs, à la Maison des cultures et de la cohésion sociale de Molenbeek, etc.

M. Lurquin pose ensuite différentes questions aux parlementaires néerlandophones afin de savoir si ceux-ci se sont interrogés sur les mêmes sujets lors de leurs auditions. Dans ce cas, le président en conclurait que les frontières culturelles sont distinctes des frontières institutionnelles.

Ces questions sont les suivantes :

- Pourquoi avoir attendu aussi longtemps pour se parler? Pourquoi la politique érige des barrières entre les acteurs culturels? Pourquoi ne pas rendre cette politique culturelle plus transparente, comme demandé par les acteurs de terrain?

Il regrette par ailleurs l'absence d'une cartographie bilingue de l'offre culturelle à Bruxelles et pose la question d'une éventuelle régionalisation de la Culture.

M. Lurquin revient sur la nécessité d'instaurer un dialogue entre les communautés afin de donner à Bruxelles l'ambition d'une capitale européenne.

- L'identité culturelle bruxelloise ne peut pas être une identité unique. La Culture doit être un vecteur d'identités multiples et d'appropriation de celles-ci.
- Quel est le rôle des recommandations si aucun dialogue n'est effectué par la suite?

Les recommandations de la commission Culture du Parlement francophone bruxellois sont l'aboutissement de dix séances d'auditions. Le dialogue entre les deux communautés est essentiel à leur mise en œuvre.

M. Lurquin rappelle la première recommandation qui vise à garantir le droit constitutionnel à la culture. Les lieux culturels ne peuvent pas être utilisés en fonction de l'identité linguistique de chacun.

La deuxième recommandation préconise d'établir des liens étroits entre la culture, le tourisme, l'enseignement et le développement économique. Le député rappelle les différentes instances compétentes pour ces matières et l'importance d'instaurer un dialogue entre toutes ces structures et institutions.

La troisième recommandation consiste à demander la mise en place d'une plate-forme commune de réflexion, une cartographie complète de l'offre ainsi qu'une synergie entre les pouvoirs subsidiaires et l'étude de la création d'un observatoire de la nuit.

La commission du Parlement francophone bruxellois avait également évoqué la possibilité de financer des associations culturelles qui sont situées en périphérie. Tout en étant conscient que le sujet peut être sensible, le président affirme que celui-ci peut également être abordé lors de cette réunion.

Il évoque également la culture comme vecteur d'emploi et la nécessité de travailler sur le statut de l'artiste au niveau du pouvoir fédéral.

M. Lurquin conclut en rappelant l'importance du dialogue entre les deux communautés à Bruxelles et la nécessité d'une identité bruxelloise, multiple et partagée.

Mevrouw Annemie Maes, voorzitter van de VGC-commissie voor cultuur, noemt dit een historische dag. Ten eerste heeft ze een weddenschap verloren. Ze sloot een weddenschap af met de heer Lurquin over het feit dat ze er deze legislatuur niet in zouden slagen een gemeenschappelijke commissie cultuur te organiseren. Vandaag constateert ze dat ze de weddenschap verloren heeft.

De bijeenkomst van deze gezamenlijke informele vergadering van de beide cultuurcommissies is inderdaad een primeur in het 25-jarig bestaan van de Brusselse instellingen. Het is een mooi voorbeeld van constructieve dialoog in een politiek landschap waar vaak enkel aandacht is voor de tegenstelling en wantrouwen, niet in het minst tussen de Franse en Vlaamse Gemeenschap. Deze samenwerking bewijst dat het anders kan.

Ter herinnering deze vergadering vormt het slotinitiatief van een gezamenlijk project, dat eigenlijk al startte in 2009 met de publicatie van het 'Cultuurplan voor Brussel' vanuit de Brusselse cultuursector zelf op initiatief van het Brussels Kunsten Overleg / Réseau des arts Bruxelles. Deze mensen krijgen dankwoorden voor hun geduld en input. Beide cultuurcommissies hebben gebruik kunnen maken van hun expertise en contacten.

Het Cultuurplan voor Brussel is een plan met 34 voorstellen, gesteund door 120 culturele instellingen, dat tot een gedegen Brussels cultuurbeleid moest leiden. De voorstellen zijn gedeeltelijk geadresseerd aan de sector zelf, maar ook aan alle overheden in Brussel. Een plan met een waslijst aan concrete voorstellen. Maar ook met een visie: van Brussel als een stad met een cultuur die nooit af is. Een visie die de mythe wil doorbreken van een vaststaande, afgebakende identiteit. Brussel als een smeltkroes en een voedingsbodem voor de rijkdom aan ideeën die onze stad rijk is. Maar de boodschap van de cultuursector naar de parlementaire assemblees was evenzeer duidelijk.

Mevrouw Maes verwijst naar voorstel 24 van het cultuurplan. Dat zegt het volgende: Het gebrek aan overleg tussen de verschillende overheden is schrijnend, evenals de wederzijdse onwetendheid over decreten, procedures en de filosofie achter ieders beleid. De cultuursector is daarom voorstander van de oprichting van een coördinatiecel.

De 34 voorstellen werden in 2010 op initiatief van de 2 voorzitters van de 2 Brusselse gemeenschapscommissies (Carla De Jonghe, Raad VGC en Julie de Grootte, PFB) door de sector toegelicht in het Brussels parlement. Dit was ook het startschot voor de beide cultuurcommissies om elk, binnen het strakke wettelijke kader, verder te werken op deze gemeenschappelijke positieve dynamiek.

Sinds mevrouw Maes voorzitter werd in 2010 van de Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport van de RVG is er een hele weg afgelegd. Ze heeft de eer vandaag verslag uit te brengen over de werkzaamheden van de commissie cultuur van de RVG en dankt alle leden van de Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport voor het geleverde werk.

Het "Cultuurplan voor Brussel" bekleedde een centrale plaats in de werking van de Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport van de RVG. Collegelid Bruno De Lille, bevoegd voor Cultuur, gaf zijn visie over en zette zijn beleidsprioriteiten uit het "Cultuurplan voor Brussel" op een rijtje.

In december 2010 kwam een eerste discussienota onder de titel “Cultuurplan voor Brussel” aan bod en in februari 2011 een tweede, onder dezelfde benaming. In de 2de discussienota werd vastgesteld dat de Brusselse bevolking de laatste jaren fundamenteel veranderd is en dat het beleid onvoldoende mee geëvolueerd is met deze tendens van internationalisering.

In de Commissie werd gesproken over een stedelijke cultuur als een voortdurend proces en ook over het enorme culturele potentieel. Er zijn 90 musea, 80 theater- en concertzalen, die vanuit economisch oogpunt, onderbenut zijn.

Op het vlak van citymarketing werd verwezen naar de goede voorbeelden in Barcelona, Berlijn enz. en werd gedebatteerd over de mogelijke oprichting van een stichting cultuur, zoals in Berlijn. In de stichting van Berlijn zijn zowel de federale overheid, de deelstaten als de lokale besturen vertegenwoordigd.

Tijdens de bespreking van de discussienota werden eveneens het toeristische aspect en de meertaligheid besproken. Daarnaast kwamen de instituties op zich aan bod.

Aansluitend werden terreinbezoeken gebracht aan vzw Recyclart, vzw Globe Aroma, De Munt, het Huis van Culturen en Sociale Samenhang en MetX. Telkens werd op het terrein onderstreept dat vanuit de sector zelf een meerwaarde wordt gezien in het samenwerken met de andere Gemeenschap of de andere Gemeenschappen. Maar het is niet altijd even evident om vanuit de sector zelf een subsidiedossier in te dienen. Voor iedere instantie geldt een ander type document. De organisaties steken enorm veel tijd in administratieve handelingen.

De sector zelf riep duidelijk op en-, moedigde aan om te blijven inzetten op samenwerking met de eindgebruiker als einddoel.

Er werd ook verwezen naar de verschillende werkgroepen die binnen de cultuursector actief zijn. Dit zijn er een 4-tal.

De Commissie besteedde daarnaast ook uitgebreid aandacht aan de cultuurparticipatie en de omvorming van de cultuurwaardebon naar de vrijetijdspas, onder meer via meerdere hoorzittingen.

Verder stond ook een debat met vertegenwoordigers van de ‘Adviesraad Cultuur VGC’ op de agenda. Deze vertegenwoordigers wierpen hun licht op tal van onderwerpen, al dan niet gemeenschappelijk met de Franse Gemeenschap.

Beide cultuurcommissies hebben naast elkaar een parallel traject afgelegd. Maar het verschil met de PFB is dat de VGC geen decreetgevende bevoegdheid heeft.

Het initiatief van vandaag is het voorlopige eindpunt en orgelpunt van deze parallelle werking. Het is de bedoeling in de volgende legislatuur zeker verder te werken op het huidige elan. Mevrouw Maes hoopt dat de positieve dynamiek voort wordt gezet in de toekomst.

Mme Françoise Dupuis (PS) insiste sur le fait que la culture rend libre et est rarement collective malgré le fait qu'elle puisse rapprocher les gens.

Ancienne ministre de la Culture à la Commission communautaire française, la députée se rappelle que l'essentiel de la politique culturelle consistait au développement des lieux culturels, au soutien aux créateurs, au développement de la culture à l'école, etc. Elle

espère que le climat de collaborations qui semble naître entre les différentes entités permettra également de financer les grandes structures culturelles.

Mme Dupuis rejoint l'idée selon laquelle l'exclusion doit être condamnée et le dialogue promu.

La commissaire rappelle également que le Plan culturel présenté par le ministre Madrane a pour objectif, notamment, de mettre sur pied des concertations régulières avec les acteurs culturels.

Elle regrette cependant que le financement de la Culture reste aussi problématique et que les artistes et les créateurs en soient les premières victimes.

La députée salue l'initiative de la rencontre et espère pouvoir aborder certains sujets communs afin de connaître le point de vue de ses collègues néerlandophones. Elle aimerait également comprendre comment, à partir d'une autre culture, il est possible de dialoguer pour mieux vivre ensemble.

Mme Dupuis propose pour conclure que ces rencontres soient plus fréquentes et que certaines visites ou certains événements culturels soient partagés au-delà des frontières linguistiques.

De heer Jef Van Damme, VGC-commissielid cultuur, zegt dat er mooie inleidende toespraken werden gehouden, maar dat het jammer is dat deze vergadering plaatsheeft aan het einde van de legislatuur, 4 jaar nadat het Cultuurplan voor Brussel voor het eerst werd voorgesteld aan de Gemeenschapscommissies. Het betreft bovendien een initiatief met een formeel karakter. Dat werd veelvuldig benadrukt.

Het gaat inderdaad over een goed initiatief, met symbolische waarde. Een belangrijke stap wordt gezet, waarop kan worden voortgebouwd. De spreker waarschuwt voor ongepaste euforie en zelfgenoegzaamheid. Dit initiatief vormt eigenlijk het beginpunt, de start en niet het slotinitiatief. Problematisch is dat deze start op het einde van de legislatuur komt. Wie het niet goed meent, zou kunnen denken dat het de start van de verkiezingscampagne is. Maar dat is misschien een brug te ver.

In 2007 begonnen 120 culturele organisaties te schrijven aan het Cultuurplan voor Brussel. In 2009 werd het Cultuurplan afgerond en lagen alle 34 voorstellen ter tafel. De politieke verantwoordelijken dienden geen Cultuurplan meer op te stellen. Het bestond. Er hoefden geen brainstorming noch terreinbezoeken plaats te vinden. De politiek had vanaf dan de taak het Cultuurplan uit te voeren. In 2009 werden door de culturele actoren 4 van de 34 voorstellen naar voor geschoven die met prioriteit dienden gerealiseerd te worden. Collegen Bruno De Lille en Emir Kir verklaarden - eind 2009-begin 2010 - de intentie te hebben jaarlijks één van deze 4 voorstellen in partnerschap te realiseren.

Vandaag constateert de heer Jef Van Damme dat geen enkele van de 4 prioritaire voorstellen is uitgevoerd. Wat baat het in deze vergadering te stellen dat de cartografie de basis moet vormen voor het beleid als dit in 2009 al geweten was en er geen enkele concrete actie werd ondernomen door de huidige politieke meerderheid? Het symbolische aspect van deze informele vergadering kan ook als symbolisch worden beschouwd voor de niet-verwezenlijkingen van de huidige Brusselse beleidsverantwoordelijken.

Om positief te eindigen, haakt de spreker in op een voorstel dat ook in het Cultuurplan voor Brussel naar voor werd geschoven. Het is een goed idee dat beide cultuur-

commissies meer samenwerken. Het is de bedoeling samen terreinbezoeken af te leggen en niet dat iedere cultuurcommissie dit apart doet, zoals dat het geval was. De heer Jef Van Damme pleit er voor een cultuurintendant aan te stellen, betoelaagd door VGC en Cocof, die de permanente opdracht heeft het Cultuurplan uit te voeren en bruggen bouwt tussen de beide cultuurcommissies. Die eerste, reële stap zou nog moeten gezet worden in deze legislatuur. Er resten nog 4 maanden. Dat moet zeker lukken.

M. Vincent Lurquin, président de la commission Culture du Parlement francophone bruxellois, rappelle que le Règlement ne permet pas de tenir des commissions permanentes communes aux deux Parlements, Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie et Commission communautaire française.

Concernant la cartographie, le président précise que des représentants du cabinet du ministre Rachid Madrane sont présents, même si le ministre n'est pas présent en personne. L'objectif de cette réunion est d'instaurer un dialogue entre les parlementaires avant toute autre chose.

M. Ahmed Mouhssin (Ecolo) se réjouit de l'aboutissement de la rencontre entre les deux commissions mais regrette le caractère informel de celle-ci. Il suggère donc une modification du Règlement en vue de prévoir l'instauration d'une commission spéciale « Culture RVGC-PFB » qui se réunirait une fois par an.

Le député revient ensuite sur la définition de la Culture de la Charte de Fribourg qui est, selon lui, la plus complète.

M. Mouhssin regrette la séparation des institutions culturelles bruxelloises et rappelle l'importance du financement de la Culture.

Il constate à ce sujet que la Vlaamse Gemeenschapscommissie investit 5% de son budget dans le secteur culturel alors que la Commission communautaire française n'en investit que 2,5%.

Le commissaire se demande si une mutualisation de ces budgets ne constituerait pas une solution pour augmenter les moyens de la politique culturelle à Bruxelles.

Il rappelle également que 53% de la population bruxelloise est étrangère ou d'origine étrangère et est donc porteuses d'une autre culture. Selon lui, la culture bruxelloise doit être une culture de projets, notamment de cohésion sociale, plutôt qu'une culture de racines et de folklore.

Le citoyen doit être mis au centre des politiques culturelles qui sont développées à Bruxelles.

M. Mouhssin évoque les nombreux non-Bruxellois qui viennent profiter des lieux et des événements culturels à Bruxelles. Même si la régionalisation de la Culture n'est plus à l'ordre du jour des réformes, le député plaide pour une meilleure collaboration entre les entités fédérées.

Le commissaire invoque la nécessité de garanties pour les néerlandophones de Bruxelles. Ces garanties seront, selon lui, un point de départ bénéfique aux futures collaborations avec les francophones.

Il évoque ensuite l'initiative néerlandophone du Forum des minorités qui n'existe pas du côté francophone et qui pourrait y être transposée.

M. Mouhssin aborde ensuite le projet de cartographie des lieux culturels. Il regrette que la collaboration avec la Vlaamse Gemeenschapscommissie n'ait pas été réalisée depuis le début. L'implémentation des différentes données s'avère donc plus complexe. Une concertation est primordiale dès le début d'un tel projet.

Il avance l'idée de créer une plate forme où les partenaires et les acteurs culturels pourraient se rencontrer et échanger de manière régulière afin d'élaborer une vision culturelle pour Bruxelles. Un tel projet devrait être mis en œuvre dès le début de la prochaine législature.

De heer René Coppens, VGC-commissielid cultuur, spreekt in eigen naam, maar ook namens zijn collega's van de Open Vld-fractie, als hij de initiatiefnemers bedankt. Open Vld is immers al lang voorstander van een samenwerking tussen de verschillende bevoegde overheden op het vlak van cultuur.

Samen met zijn collega's, Herman Mennekens en Sven Gatz, heeft hij in 2011 een voorstel gelanceerd in de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie om werk te maken van een Brusselse Cultuurkoepel, een overlegorgaan dat zich zal buigen over cultuur in de regio.

Het cultureel aanbod in het Brussels hoofdstedelijk gewest is ongemeen rijk en divers. Er ontbreekt echter een structurele coördinatie en permanent overleg tussen de bevoegde overheden. Dit heeft een versnippering en een te diffuus beeld van het aanbod tot gevolg, waardoor de culturele troeven van de hoofdstad onvoldoende uit de verf komen en Brussel er niet in slaagt zijn potentieel optimaal te verzilveren. De Brusselse Cultuurkoepel zou alle overheden kunnen samenbrengen die op cultureel gebied actief zijn in het Brussels hoofdstedelijk gewest. Het moet een permanent overleg mogelijk maken omtrent het beheer en de financiering van instellingen en projecten. Het moet tevens het forum worden, waar het cultureel aanbod kan worden gecoördineerd, gevaloriseerd en gestroomlijnd. En we moeten hiervoor bij wijze van spreken het warm water niet uitvinden, er bestaan immers genoeg voorbeelden in het buitenland. Denk maar aan steden zoals Berlijn, Barcelona, enz...

Het voorstel van Open Vld sluit trouwens aan bij de bevindingen van het Brussels Kunstenoverleg, die eind 2009 werden gebundeld in het 'Cultuurplan voor Brussel', dat een centrale plaats bekleedde in de werking van de Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport van de RVG. De Brusselse liberalen willen een stap verder gaan en de noden, waarvan niemand ontkent dat ze bestaan, omzetten in een concrete overleg- en samenwerkingsstructuur.

Daarnaast heeft Open Vld de voorbije jaren binnen de RVG en meer specifiek binnen de Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport, vaak gedebatteerd over cultuurparticipatie. Eén op de drie Brusselaars zou niet op de hoogte zijn van het publieke cultuuraanbod, één op de vier participeert niet. Het is gebleken dat dit mede veroorzaakt wordt door geen of onvoldoende beschikbare informatie over het aanbod. Vandaar dat Open Vld voorstander is van een actieve stimulering en informatieverstrekking om iedere Brusselaar meer zin in participatie te doen krijgen, zonder zich toe te spitsen op bepaalde doelgroepen. Cultuurparticipatie betekent voor Open Vld een middel en is geen doel op zich. Het doel is een maatschappij in beweging, gevuld met een rijk cultureel aanbod gekenmerkt door openheid, vrijheid, creativiteit, verscheidenheid en sociale cohesie.

Tevens heeft Open Vld er bij meerdere gelegenheden voor gepleit een podium aan te bieden aan de groeiende groep Brusselse kunstenaars. Brussel beschikt over theaterhuizen

en gemeenschapscentra, maar kent geen echt open vrij podium, waar onder andere jonge Brusselse theatermakers en kleinere (amateur)artiesten hun vruchten kunnen tonen aan een breder publiek. Vandaar de idee van de uitbouw van een echt cultureel centrum in Brussel, waar grote commerciële opvoeringen kunnen gecombineerd worden met het werk van jonge, minder bekende Brusselse kunstenaars. Elkeen die lid is van een vereniging in Brussel heeft al aan de lijve ondervonden hoe moeilijk het is een gepaste en betaalbare zaal te vinden.

Tot slot breekt de heer Coppens een lans voor meertalige overheidscommunicatie op vlak van cultuur. Brussel ontvangt niet enkel een groeiende groep buitenlandse toeristen, maar de Brusselse bevolking wordt steeds meer internationaal. Bijna de helft van de Brusselaars is niet in Brussel of België geboren. Die toenemende internationalisering leidt ertoe dat de meertaligheid in Brussel eerder toe- dan afneemt. Het spreekt dan ook voor zich dat een goede overheidscommunicatie inzake cultuur in de 3 talen moet verlopen, het meest beheerst en gesproken worden, namelijk het Frans, het Nederlands en het Engels. Dit geldt ook voor de toeristische folders, maar dat is nu een regionale bevoegdheid.

Mme Martine Payfa (FDF) modère l'enthousiasme partagé par les autres commissaires en rappelant que la réunion est informelle et, vu le nombre de participants, plutôt confidentielle.

Selon elle, les parlementaires sont en décalage avec la réalité et les artistes et différentes acteurs de terrain n'ont heureusement pas attendu d'initiative parlementaire pour exposer leur Plan culturel.

Des échanges existent déjà entre les intervenants culturels, qu'ils soient francophones, néerlandophones, européens, ou autres. Elle souligne à ce sujet la richesse culturelle bruxelloises qui est mise en valeur grâce aux acteurs de terrain.

La commissaire pose la question de savoir ce qui va être fait concrètement. Elle revient sur l'idée de M. Mouhssin qui serait de créer une plate-forme entre les politiques et les intervenants culturels et regrette l'évocation d'une nouvelle structure.

Mme Payfa conclut en se demandant quel est le rôle du Parlement et s'il ne serait pas plus utile et efficace de laisser agir les acteurs de terrain.

M. Vincent Lurquin, président de la commission Culture du Parlement francophone bruxellois, précise que le cadre a été retracé en début de commission et le rôle primordial des acteurs de terrain a été rappelé.

Mevrouw Bianca Debaets, lid van de VGC-commissie voor Cultuur, is erg enthousiast over de huidige gemeenschappelijke commissievergadering. Samenwerking tussen de 2 Gemeenschappen is nuttig en zal zeker functioneren.

Brussel heeft ongetwijfeld een sterke culturele sector. Bovendien heeft Brussel een veelvoudige hoofdstedelijke functie. Brussel is de hoofdstad van Vlaanderen, van België, van Europa. Dit maakt dat tevens op cultureel vlak de internationale top van de verschillende disciplines in Brussel terug te vinden is.

Brussel staat tegelijkertijd voor enorme uitdagingen, evenzeer op cultureel vlak. Door de internationalisering verwachten zowel aanbieders als gebruikers dat het cultureel aanbod evolueert en op hen wordt afgestemd.

Overheden moeten inderdaad de handen in elkaar slaan en samenwerkingsverbanden aangaan. En dat gebeurt. De Vlaamse en Franse Gemeenschap sloten een cultureel samenwerkingsakkoord af.

Ook op het terrein wordt er al vele jaren samengewerkt: de KVS en het Théâtre National, de AB en de Botanique en vele andere al dan niet kleinere samenwerkingsverbanden. Dat is voor een groot stuk de verdienste van de sector.

Net zoals enkele andere sprekers is mevrouw Debaets er van overtuigd dat cultuur vele functies heeft. Cultuur brengt mensen samen, over taal- en andere grenzen heen. Cultuur vormt en emancipeert mensen.

De VGC en de PFB staan voor gemeenschappelijke opdrachten. Deze commissie laat niet alleen toe terug te blikken op de afgelopen werkzaamheden, maar ook vooruit te kijken naar wat er de volgende jaren gedaan kan worden.

In het Cultuurplan werd aangehaald dat 1 op 3 Brusselaars beweert niet op de hoogte te zijn van het culturele aanbod. Dit is heel erg jammer. Er moet nagedacht worden over het aanbieden van het aanbod over de grenzen heen en hoe bepaalde groepen beter bereikt kunnen worden.

Momenteel is er ook een tekort aan kunstenaarsateliers. Vooral jonge kunstenaars zoeken naar plaatsen waar ze kunnen experimenteren. Ze hebben vaak niet de middelen om dit zelf te financieren. Daarom moet er gezocht worden naar betaalbare kunstenaarsateliers, misschien wel over de gemeenschapsgrenzen heen.

Bovendien moeten we over de bevoegdheidsdomeinen heen kijken. Eén van de aanbevelingen was dat de culturele sector meer zou samenwerken met de toeristische sector omdat cultuur enorm kan bijdragen tot citymarketing.

Mevrouw Debaets is blij dat Brussel stilaan haar imago als chocolade - en bierstad, stad van surrealisme en art nouveau achter zich laat en zich meer als het creatieve centrum van het land weet te profileren. Samen met de toeristische sector moet nagegaan worden hoe al die andere troeven meer uitgespeeld kunnen worden in binnen- en buitenland. Op het vlak van congressen is Brussel nummer 2 wereldwijd.

Ten slotte verwijst de spreker naar de samenwerking met de privésector. PPS verbanden bestaan in de culturele sector erg weinig, hoewel cultuur ook een economische kant heeft. De filmindustrie is daar een sprekend voorbeeld van.

De samenwerking met de privé verzamelaars, de vele kunstgalerijen kan opgedreven worden. Het is geen toeval dat internationaal gerenommeerde galerijen zich in Brussel vestigen.

Mme Michèle Carthé (PS) souligne l'importance de la Culture dans l'instauration d'un dialogue pour mieux vivre ensemble.

La commissaire rappelle les auditions qui ont eu lieu dès 2010 en commission Culture du Parlement francophone bruxellois et qui ont permis à plus de dix intervenants culturels de venir exposer leur vision culturelle pour Bruxelles.

Mme Carthé rappelle également que le Plan culturel bruxellois souhaite élargir l'accord de coopération qui a été signé en 2012 par la Fédération Wallonie-Bruxelles et la Communauté flamande.

Le Plan culturel prévoit également de mettre en place de nombreuses concertations, notamment avec la Communauté flamande

La députée tempère le fait que la réunion soit qualifiée d'historique, notamment vu le nombre d'échanges qui ont déjà lieu au niveau local. Elle cite par exemple le travail effectué par la Zinneke Parade.

Mevrouw Annemie Maes benadrukt het behoud van de eigenheid van cultuur. Die zal er steeds zijn.

Er is een spanningsveld tussen culturele activiteiten die een groot publiek bereiken en deze die een kleine groep mensen aanspreken. Culturele verscheidenheid moet gekoesterd worden want dat vormt ook net de rijkdom.

Groen is absolute voorstander van samenwerking, maar met het behoud van die verscheidenheid. Dit is perfect mogelijk.

Een groot deel van de Brusselse bevolking is niet geboren in België. Ook zij hebben een positieve inbreng op vlak van cultuur. Bij deze wil de spreker een oproep doen naar de cultuursector zelf. De cultuursector moet zoveel mogelijk de diversiteit weergeven op tal van vlakken. Niet alleen op het vlak van programmatie. De mogelijkheid dient geboden te worden voorstellingen in een andere taal dan het Nederlands of het Frans te programmeren. Daarnaast moet er rekening worden gehouden met de diversiteit bij aanwervingen.

Verder moedigt de spreker het verderzetten van de 4 werkgroepen binnen de culturele sector aan.

Zowel de Commissie voor Cultuur van de VGC als de PFB hebben een bezoek gebracht aan De Munt. Om te eindeigen citeert de spreker de heer Peter de Caluwe, directeur van De Munt : “Stel u een dag voor zonder cultuur - zonder muziek op de radio in de ochtend, zonder een boek voor u naar bed gaat, zonder een film die u daarvoor nog even meepikt, zonder het optionele concert, de dansvoorstelling of het museumbezoek te vergeten. We zijn dagelijks omringd door cultuur. We hebben cultuur nodig als voedsel voor onze geest en onze ziel.

Cultuur is een onvervreemdbaar deel van democratie. Cultuur vormt tevens een belangrijke motor voor onze economie. Cultuur is ook politiek - een cultuurbeleid verplicht ons te kiezen voor de mens, niet voor de instellingen. Het doet ons nadenken over essentiële vragen: hoe actualiseren we het verleden? Hoe gaan we om met het archief van onze samenleving? Hoe integreren we cultuur in onze democratische denk- en besluitvormingsprocessen?

Cultuur is niet de identiteit van een land of een volk, het is het respect voor de mens in al zijn verscheidenheid en veeltaligheid. Cultuur is in essentie grensoverschrijdend, vraagt om zaken die ons verenigen, die er niet op uit zijn de verschillen te beklemtonen maar integendeel te zoeken naar de gelijkenissen.”

M. Hamza Fassi-Fihri (cdH) s'exprime au nom du groupe cdH qui considère le dialogue culturel essentiel. Au niveau institutionnel, il préfère parler de territorialisation de la culture, plutôt que de régionalisation afin qu'une politique culturelle soit développée sur tout le territoire bruxellois. Il regrette cependant que les huit ministres compétents ne se soient jamais rencontrés.

Le député abonde dans l'idée de favoriser une concertation entre les différents niveaux de pouvoir afin de répondre aux besoins culturels concrets. Il rejoint l'idée de la plate forme de M. Mouhssin et évoque l'idée d'un « G20 culture » qui permettrait d'établir un dialogue entre les différents niveaux de pouvoir et les acteurs culturels.

M. Fassi-Fihri rejoint Mme Carthé sur le rôle des pouvoirs communaux dans le développement de la culture. Il rappelle à cet égard que les communes participent à hauteur de 25% dans le budget culturel total.

Le commissaire soutient également l'idée selon laquelle la culture doit répondre à la diversité bruxelloise. Selon lui, la Culture doit également être développée dans les écoles et rencontrer les acteurs économiques et internationaux.

M. Fassi-Fihri souhaite également que la médiation culturelle soit favorisée.

Pour conclure, il aimerait qu'une politique de sous-titrage systématique soit développée dans les différents lieux culturels afin de rassembler physiquement les différentes cultures.

Selon **M. Mohamed Azzouzi (PS)**, la culture doit être accessible à tous et ouverte au dialogue, notamment afin de favoriser la création d'une identité bruxelloise.

Actuellement, la culture bénéficie d'une image enrichissante et de qualité. Se pose néanmoins la question de savoir quels moyens la culture donne aux artistes pour valoriser cette image.

Il rappelle les projets qui sont déjà menés dans certains quartiers, notamment concernant la culture de proximité et insiste sur la nécessité de développer et de soutenir ceux-ci.

Le commissaire souhaite le développement d'une identité culturelle bruxelloise ainsi que d'un dialogue culturel entre les différentes communautés.

Mme Martine Payfa (FDF) précise, au nom de son groupe politique, qu'elle soutient le dialogue entre les communautés mais qu'elle regrette que des initiatives telles que des plate formes ou des « G20 culturels » soient créés dans le risque que ceux-ci ralentissent le processus de décision.

Selon elle, il serait plus efficace de consacrer des moyens financiers concrets plutôt que d'institutionnaliser un dialogue qui existe déjà dans les faits.

M. Ahmed Mouhssin (Ecolo) rappelle que les recommandations de la commission Culture du Parlement francophone bruxellois ont été votées par tous les groupes politiques et que l'idée de la coupole dénoncée par Mme Payfa y figurait. Il souhaite que ces recommandations continuent à être portées par tous les parlementaires francophones.

M. Mouhssin propose également que les recommandations et les plans culturels respectifs soient traduits afin de les communiquer aux parlementaires.

Concernant la Zinneke Parade, il rappelle l'audition d'un acteur qui dénonçait les difficultés institutionnelles sur le terrain et qui demandait une certaine simplification de administrative.

Au sujet de la concertation, le commissaire aborde la proposition de M. Rachid Madrane, ministre en charge de la Culture à la Commission communautaire française, qui suggérait

de faire de Bruxelles la capitale européenne de la Culture en 2020. Il demande à ce sujet si une concertation a eu lieu, notamment avec la Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Pour conclure, il revient sur la nécessité de développer une plate forme de concertation entre les différentes instances et les différents acteurs culturels.

De heer René Coppens zegt dat de bevoegde ministers voor Cultuur niet aanwezig zijn, maar hun medewerkers wel.

Hij benadrukt andermaal de kern van het probleem. Er is voor kleine dossiers, die tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoren, geen subsidiemoeilijkheid. Problemen stellen zich als het gaat om grote 'Brusselse' initiatieven die niet tot 1 bepaalde Gemeenschap behoren. Voor deze initiatieven wordt het moeilijk om structurele subsidies te krijgen. Een organisatie kan subsidies krijgen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de VGC, de Cocof, de Franse en Vlaamse Gemeenschap. Maar deze overheden overleggen niet onderling.

Het zou een stap in de goede richting zijn als de VGC en de Cocof de subsidievoorwaarden samen bepalen en de resultaatverbintenissen van hun subsidies met elkaar aftoetsen.

Zolang het probleem van de subsidies niet wordt opgelost, zullen organisatoren van Brusselse culturele activiteiten het moeilijk blijven hebben.

De huidige ministers bevoegd voor Cultuur hebben tot op heden niet overlegd om subsidievoorwaarden te bepalen of resultaatverbintenissen vast te leggen.

M. Hamza Fassi-Fihri (cdH) argumente sur la nécessité de la création d'une plate forme. Il évoque le projet du Musée d'Art moderne et contemporain pour lequel une telle plate forme pourrait régler, notamment, le problème de sa situation géographique.

Mme Françoise Dupuis (PS) rappelle que l'objectif de la réunion est de créer un échange. La question des lieux culturels et des subsides octroyés est posée aux députés bruxellois. Notamment dans le cas d'une exposition francophone qui se situerait dans un lieu d'exposition néerlandophone et qui demanderait des subsides à la Commission communautaire française.

Cette question a été posée par M. René Coppens et devra faire l'objet d'une attention particulière lors de la prochaine législature.

M. Vincent Lurquin et Mme Annemie Maes remercient les intervenants et concluent la réunion.